

Saadud 28.12.45.
Nr. 34.

EESTI NOORTE MEESTE KRISTLIK JAING ROOTSIS
Estniska KFUM i Sverige + Estonian Y M C A
Birger Jarlgatan 35, Stockholm.

L34
(1-7)

Loenguteseeria 4 : Usuliseks tööks

Toimetanud peasekretär mag. R.Kiviranna.

Loeng & jutlus) nr.2: NMKÜ ülemaailmliseks palvenädalaks

11-18 nov. 1945.

JUMALAL ON TEID JA VOIMALUSI ...

Õp. mag. R.Kiviranna.

Tekst Matteuse evangeelium 6,13:

"Sest Sinu pärelt on riik ja vägi
ja au igavesti."

Vastavalt traditsioonile tähistavad selgi 1945.a. hilissügisel Noor-
te Meeste Kristlikud Ühingud ülemaailmlises ulatuses palvenädalat. Rootsis
tegutsev Eesti NKK liitub sel puhul nende miljonite NKK liikmetega kogu
maailmas, kes sel tosisel ja raskel ajal palves on, et Jumal ise kingiks
maailmale tõelise rahu ja vabaduse kõikidele maailma rahvastele. Selle aast-
te palvenädalal ründavad meie kui eestlaste mõtted eriliselt oma kannatava-
le kodumaale ja nende inimeste juurde, kes meile lähedased ja kallid. Oma
raske ajaloo kestel on Eesti rahvas alati leidnud usust ja palvest kinni-
tust ja jõudu kõlgi raskuste ületamiseks. Meie Teame: Jumal elab ja tal on
meelevald tähta meie palveid. Tema ette jääme tänagi seisma, usaldades
kõik tema tugevatesse kättesse ja üteldes kindlas usus Meie Isa palve lõpu-
sõnadega: Sinu pärelt on riik ja vägi ja au igavesti.

* + *

Palve on meile kui kristlastele lõpmata palju rohkem kui vaid inime-
se hinges asetleides ja sellega piirduv elamus, ei: ta on võimalus otsi-
da ja leida Jumalat, kui seda keda me tõeliselt vajame.

On negasid inimese olus, kus ta vaid usna nõrgalt tunneb selle vaja-
duse olemasolu. Inimene elab aastaid ilma et ta tunneks tarvidust oma kä-
si palveks kokku panna. Aga siis on ta võibolla järsu ootamatusega aseta-
tud sündmuste ette, kus palve ürgalise jõuga hinges esile murrab. Nood tun-
nid võimaldavad meile näha kui sügavalt ja lahutamatult on palve me tõeli-
se olemusega ühendatud. Kes tahab leida vastust küsimusele, mis palve õie-
ti on ja missugune koht tal on inimese olemises, see küsigu: millal inime-
sed palvetavad? Ja objektiivsele, erapooletule vaatlejale ei saa jääda var-
jatuks: inimene palvetab oma elu suurimatel, sügavematel ja otsustavamatel

tundidel. Üks Tallinna arst kõneles mulle, et ta elu sügavamate elamuste hulka kuulub too tund, kus ta peale Tallinna vabastamist astus Jaani kirikusse ja seal palvetas; koos tuhandete teistega, kellele Jumal elu oli tagasi kinkinud ja kes tundsid nüüd sisest vastupandamatut vajadust Jumalaga kõnelemiseks ja tema tänamiseks. Too arst ütles, et ta aastaid ei olnud enam palvetanud ja väga harva oli ta astunud üle kiriku läve. Aga tagasikingitud elu ja pääsemise rõõm tõid teda nii nagu paljusid teisigi tõi tunnil palvetajate keskele.

Kogetud suur õnn äratab meis me parema, me tõelise mina ja ühes sellega saab inimese hingeks elavaks palve. Aga veelgi ürgelisema jõuga murab palve esile suurte raskuste ja hädasohtude tundidel. Üks leariõpilane, kes raskel ajal end metsas varjas, kirjutas oma eluloos, kuidas siis kui mets hävituspataljoni meeste poolt ümber piirati ja ta nii nagu tagaetatav metsloom oma surmajate eest põgenes, oli ta tolle paari kriitilise tunni jooksul palvetanud mitukümmend korda.

Meiegi hulgas ei ole vist küll kedagi, kes kunagi oma elus ei oleks läbi elanud niisuguseid suure õnne või raskuse tunde. Küll on siin aga palju neid, kes võiksid üksteise järele püüsti tõustes meile anda sügavaid tunnistusi isiklikult kogetud palve imedest. Koguduste õpetajad on oma töös ikka jällegi uuesti asetatud sündmuste ette, kus on ilmselt tegemist imedega, mis on saanud tõeks palve või eestpalvete läbi. Inimene, kelle kohta kõige paremad asjatundjad arstiteaduse alal on langetanud otsuse: lootusetu juhtum, surm on veel vaid aja küsimus, saab terveks eestpalvete läbi. On juhtumeid, kus otsustav pööre paranemisele leidis aset just sel tunnil, kus kogudus oli kirikus haige eest eestpalves. Aga kõigile neile elamustele ja kogemustele vaatamata me võime ikka jällegi kohata inimesi, kes ütlevad: ma olen palvetanud, aga Jumal ei ole kuulanud ja täitnud mu palvet. Inimesi, kes oma südames endale nii mõnigi kord on ütelnud: kas on palvetamisel üldse mõtet? Kas ei sünni inimese elus nii nagu looduseski kõik kindlate igaveste raudsete loodusseaduste järele? Kas tegeleb Jumal üldse, kui ta ka olemas on, meie ja me eluküsimustega, kes me oleme nii nagu tolmukübe universumi, maailmakõiksuse suures lõpmatuses?

Tavaliselt peetakse neid mõtteid moodse teaduslikult haritud inimese usulisteks raskusteks, mis tegevat temale võimatuks uskumise ja ka palve. Aga juba aastatuhandeid enne meid seisis, nii nagu me 8.psalmist loeme, Vana Testamendi laulik nendesamade probleemide ja raskuste ees. Seal on kirjeldatud, kuidas inimene seisab ööd lõunamaise heleda tähistatuna

all, imetledes Jumala ja tema loomingu lõpmatut, inimeslikule mõtlemisele ja meie mõttudele haaramatut suurust, ja ta hinges saab elavaks küsimus: "Kis on vaene inimene, et sa tema peale mõtled, ja inimese poeg, et sa tema eest hoolt kannad?"

Laulik on nagu selles mõttes paljudest tänapäeva küsijatest ja kahtlejatest erinev, et ta tuleb selle oma küsimusega Jumala juurde ja enne ei väsi otsimast, kuni ta isikliku veendumusega on kogenud: Suur Jumal, kes juhib nii imeliselt lõpmatute taevakehade käiku, nende imeväärse reegli-pärasuses, seesama Jumal mõtleb ka minule, kannab väikseima eest samasugust hoolt nii nagu suuregi eest. See on Vana Testamendi üks sügavamaid jooni, mis Uues Testamendis Jeesuse Kristuse lunastustöös oma täiuslikkuses on avatud meilegi.

Jeesuse nimel, Tema läbi ja Tema pärast on meil inimestel Jumala laste kuninglik eesõigus, astuda kõlgevälise Jumala ette ja ütelda temale usus ja palves: Isa.

+ + +

Usu läbi kingitakse meile teadus: Isa kuuleb oma laste palveid. Aga missuguseid? See on tõsine küsimus, mille ette me täna Meie Isa palve lõpusõnade ees seistes olame asetatud.

On kindel: Jumal kuuleb ja täidab me palveid tema riigi tulemise ja tema püha tahte sündimise pärast. On kindel: oma isalikust halastusest ta murrab meile igapäevast leiba ja lisandab sellele oma õnnistuse, kus ilal sada palves ja tänus vastu võetakse.

Ta täidab ka selle meie palve, milles me palume oma võla kustutamist ja oma pattude andeksandmist üteldes temale kui kõikteadjale ja Halastajale: Isa, anna mulle andeks minu võlad.

Kes ilal nõnda on tulnud siiras igatsuses saada vabaks südametunnistuse ja süü ängistusest, mineviku rasketest varjudest ja patu needusest, see tohib kogeda: Jumalal on meelevald võtta meilt siseseid koormaid, mida ükski inimeslik jõud meilt kõrvaldada ei suuda. Jumalal on meelevald teha purunenud või purustatud hinge ja elu uueks ja terveks. Kristuse ristil läbi ta kingib meile südametunnistuse rahu kui me elu suurima sarde, mida ei kaalu üles kõik teised varandused, mille osaliseks me ilal oma elus võime saada.

Isa taevas kuuleb ka meie kui tema laste palveid, kui me mitmesuguste kiusatustega otsime palvetades teed tema juurde. Ta kuuleb meid nõudel, me elu üksildastel rasketel tundidel, kus tunneme terava valulikkusega:

"Armu väärts ei ole ma, siiski issand halasta." Ja me tuleme siis üksipäinis tema seletamatule armule oma lootust pannes ta ette ja ütleme: "Jaa, ära saada meid mitte kiusatusse, vaid päästa meid ära kujukast."

Kõigi nende palvete puhul, mida Jeesus meile palvete palves on õpetanud, me tohime kogeda sedasama, mida algkogudus ja kõigi negade kristlased on kogunud: Jumal kuuleb me palveid, temale me tohime ütelda Meie Isa palve peamõtete kokkuvõttena "Sinu pärast, on riik ja vägi ja au igavesti." Olles nii nagu Luther väljendab palve lõppsõnade seletuses - voendunud, "et niisugused palved on taevase Isa meelepärast ja et tema nad kuuleb."

Aga - ja nüüd me oleme asetatud palveprobleemi tulipunkti otte - kas Jumal kuuleb ka neid tuhandeid teisi palveid, mis mitmesugustest eluolukordadest loendamatu inimeste südameist tõusevad tema poole. Kas ta kuuleb raske kuritöö pärast surmamõistetud palvet, mida see palub oma kongi üksilduses, olles esitanud armuandmise palve? Kas ta kuuleb vanemate palvet, kes ilial Jumalast ei ole hoolinud, kuid kelle lapse raske haigus on neidki teinud nüüd palvetavateks inimesteks? Kas kuuleb ta noid palveid, mis haigetubadest, lahinguväljadelt, vangilaagritest ta poole tõusevad? Kas kuuleb Jumal miljoneid palveid, mis ka täna ja praegu Teise Maailmasõja viletsuste ja kohutavuste keskelt nii nagu uppujate käed viimses hädas ülespoole on sirutatud?

Meie tohime usu läbi Kristusse teada, et Jumal kõiki neidki palveid kuuleb. Juba 65.psalmi autor on Vana Testamendi päevil sellele teadvusele andnud sügava väljenduse: "Sina kuuled palvet, sinu juurde tuleb kõik liha."

Juba selles on palju troosti ja hingelist tuge rasketel tundidel, et võidakse teada: ma ei hüüa tühjusse, on keegi, kes mind vähemalt kuuleb. On keegi, kelle rahustavat lähedust ma tohin oma hinges selgesti tunda. See on nii nagu õhurünnaku ajal rusude alla maetuga, kes on hüüdnud ja koputanud ja kellele väljastpoolt on märku antud, päästmise võimalus on olemas, tuleb jääda rahulikuks ja oodata, kuni kivid on kõrvaldatud ja sein läbi murtud. Õige kristliku palve läbi kirkastub me hinges selge, kindel teadvus, on keegi, kes mind kuuleb, ja kes mind võib ja tahab aidata! On olemas Isa, kes oma laste peale halastab. On olemas Isa, kes kuuleb ja täidab ka nende laste palveid, kes trotslikus ainult iseenda jaatamises isakodust kaugemale võõrsile on läinud ja kes alles siis, kui suur tühjus on kätte tulnud, Isale mõtlevad. Kes tol tunnil, kui kõik oma teed umbtänavaiks on osutunud ja kõik inimlikud abiallikad tühisteks, hakkavad ütleva "Ma tahan kätte võtta ja oma Isa juurde minna.." Lk. 15,18.

See on Ükspäinise Jumala armu ime, et meil see võimalus ka siis veel olemas on, kus me näiliselte kõik oleme Hra raisanud, kõik sidemed isakoduga katkestanud ja inimlikult vaadates kõik õigused kaotanud sinna tagasi pöörata. See on Jumala armu ime, et Jumal, kes püha on, kuuleb meie kui patuste inimeste palveid ja et neid ka täidab ja et ta igale Ühele, kes siiralt otsides ja koputades tuleb, annab võimaluse kogeda Jumala imelist väge ja Ühineda kõigi aegade kristlaskonna rõõmsa, õulge ja tänuliku tunnistusega Palve kuulmise ja täitmise jumalikust võimalusest: "Sinu pärast on riik ja vägi ja au igavesti."

+ + +

Jumala teed palve kuulmises ja täitmises on mitmesugused. Nii mõnigi kord täidab ta meie palveid nii, et me tänu- ja õnnetundes vaid põlvedele võime langeda ja imetleda missugused imelised teed on tema kui kõigeväelise Jumala ja armastuse Isa kasutada. Paljud me keskel on seda unustamatu sügavusega kogenud enda ja omaste elus: Jumalal on teid ja võimalusi seal, kus meie inimesed seisame kõigi oma teede ja võimaluste lõpus.

Ühel hilisel öötunnil koputati tugevalt ja järeljätmatu pidevusega Ühe maaapteegi uksele, nii et apteeker lõppeks ometi pahaselt on sunnitud üles tõusma ja ukse avama. Väljas seisab väike poiss, kelle ema on suremas ja kes on tulnud kauge teekonna läbi õõ, et saada vajalikku rohtu. Poiss saab rohu ja ruttab minema. Apteeker tahab parajasti kustutada tuld ja uuesti puhkama heita, kui ta pilk kokkudes letile langeb: ta oli poolniselt rohupudeligas eksinud ja poisile nõutud rohu asemele kaasa andnud õhtul valmistatud kange mürgi, millele järgneval hommikul keegi pidi järele tulema. Üksainus teelusika täis sellest oleks juba mõjunud tapvalt, ja tema oleks selle väikese vaese poisi ema tapjaks. Hirmuhigi tõuseb selle mõtte juures ta otsesisisele. Ta kisub lahti ukse ja tormab poissi hüüdes välja õõsse. Ta ei tea, kust poiss oli tulnud, missugust teed ta läinud. Ta tormab edasi tegasi ja hüüab, kuid vaikiv pimedus jääb endiselt tummaks. Siis ta ei saa oma hingehädas teisiti kui põlvitub sinna samasse sügisesele porisele maanteele, et palves Jumalat appi hüüda. Suur imeline rahu on ta hinges, kui ta püsti tõuseb. Ta ei oska seda millegagi seletada. Ta on väevalt pool tundi istunud oma toas, kui uus tugev koputus uksele kostab. Ta kisub ukse lahti ja seal seisab toosama väike poiss kibedasti nuttes. Apteeker arvab: see on surmasõnum, mis talle nüüd tuuakse. Aga siis ütleb poiss: Andke andeks, ma jooksin kiiresti ja komistasin ja pudel kukkus mu käest katki. Kas te võiksite mulle anda uue pudeli rohtu...

Jumal oli imeiliselt kuulnud toda õist palvet. Oli palvetajale keeset loovusega olukorda kirkunud võimaluse kogeda. Tema pärast on riik ja vägi.

+ + +

Kui me tahame olla hoitud palveelu raskuste ja sellest väljakasvavate usukahtluste eest, peab me silmade ees seisma see tõsiasi: Jumala teed palve kuulmises ja täitmises on mitmesugused. Mitte meie inimesed ei määrane neid teid, vaid tema kui Jumal on see, kes seda teeb ja meil, inimestel ei ole õigust ega mõtetki temale selle juures ettekirjutusi teha. On tõsi nii mõnigi kord laseb Jumal meid kaua ja näiliselt esjatult koputada ja hüüda. Nii mõnigi kord jätab ta meile mõne ukse suletuks ja mõnegi palve palve täitmata. Aga kas on õigus sellest teha järeldust: Jumal ei kuule palveid. Jumalat ei ole olemas, on mõttetult palvetada?

Kellele need küsimused usuliseks raskuseks on küsija iseendalt: missugune isa või ema on, kes tohiks täita kõiki palveid, millega ta laps tema juurde tuleb. Kui palju palveid peame meie, kes me laste vanemad oleme, lapse tõelise õnne ja saatuse pärast tagasi lükkama ja täitmata jätma, või päris teistsuguselt täitma kui laps seda sel momendil meilt tungivalt palub ja ootab.

Ke Jumal peab - tõeliselt armastusest meie vastu nii mõnegi me palvetest palvetest täitmata jätma. Tema pilk näeb kaugemale, kui meie lühinägelikud silmad. Tema teab, mis meile tõeliselt vaja on. Jumal ei taotle ilial meie hetkelist heaolu ja kogu, nii nagu meie inimesed seda tavaliselt teeme. Ei! Jumala püüete sihiks on midagi lõpmata suuremat: inimeste tõeline õnn, me igavene õndsus.

Väike laps näeb isa käes teravat nuga ja ta palub seda oma kätte, ja isa, kes last armastab, jätab selle tungiva palve rangelt täitmata. On palju asju me elus, mis meile on veel võrretnu ohtlikumad kui terav nuga lapse kätes. Jumal tunneb neid asju, meile endale on nad nii mõnigi kord nii nagu varjatud. On nii mõndagi, mida me Jumalalt palume, mis siis kui me selle ka saaksime, kujuneks meile kuristikuks, mis meid igavesti Jumalast lahutaks.

Kui Jumal mõne me palvetest täitmata jätab, siis teadkem: nüüd taotleb Jumal varjatult minugi juures oma igavikusihete.

Nii mõnigi isa ja ema, kes oma lapse surma läbi kaotasid, kuigi nad temale Jumalalt elu palusid, on pärast tunnistanud: tolle lapse surm kiskus meid välja me tühisest mõttetust elust, mida me elasime Jumalast kaugel. See meie väike laps ja tema valus surm sai meile teetasandajaks Jumala

juurde ja samas ka uuele etule. Kui paljudole inimestele on just noigus ja rasked kannatused ja kaotused olnud selleks väravaks, mille kaudu nad on jõudnud uuele üksteise ja kaasinimeste ja elu ning igaviku mõistmisele. On õigusega üteldud, et me Jumala armu kõrval võlgneme kõige rohkem tänu just kannatustele, millest meil läbibstuda.

Kord igavikus selgub ka see, kui palju me elus võlgneme nendele palvetele, mida Jumal täitnute jättis või teisiti täitis, kui meie seda ootasime. Nii mõnigi kord, kui ma olen mõtelnud rindel langenute ja Venemaa viletsusse surnutute saatusele, on Jumal mu südamesse andnud mõtte: kui paljude ajalikkude kaotuste taga seisab siiski igavene võit. Kui palju on nende keskel neid, keda me ajalikult kaotame, et neid kord igavesti leida: poegi, isasid, abikaasasid ja vendi, kes meile siis rõõmsalt silmi vaadates ütlevad: "Sa kaotasid mind üksnes selleks, et mind Jumala juures igavesti omada. Meie Isa palve, kui me seda tema sügavustes mõistame, tahab meid sellel tõsisel kannatusrohkel ajal kasvatada õiges usukindlas ja usurõõmsas palveelus. Et ka meie kõigil oma elu kannatustest, raskustest ja kaotustest läbi õpiksime leidma ja usaldama Jumalat, kes meiegi juures taotleb oma igavikusihet. Palvetades me tohime näha Jumalat, kelle pärast on riik ja vägi ja au igavesti. Tema on Kristuses meiegi rahu, me lootus, me abi. Temast me tahame hoida kinni elus ja surmas. Teda me tohime usaldada ka siis, kui meie alati mitte kohe ei mõista tema teid, aga millest me Kristuse läbi tohime ometi teada: tema teed on siiski õiged ja head, ka siis, kui nad meid läbi nii mõnegi valu viivad.

Jumal ise aidaku, et ükski meist nendes katsumustes, valudes ja kaotustes, mis meil praegu on kanda, temale kaotsi ei läheks, vaid et ka meie võiksime ikka jällegi olla kui need, kes põlvitades oma õnnistegija ette, kogevad ajalikult ja kord ka igavesti selle suurt armu, kelle pärast on riik ja vägi ja au igavesti.